

Europese
Commissie

Europees Fonds voor aanpassing aan de Globalisering

Solidariteit
tegenover
verandering

Sociaal
Europa

Steunmaatregelen

Het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG) verloren hebben door de negatieve effecten van de globalisering. Het helpt hen zo snel mogelijk een nieuwe baan te vinden, bijvoorbeeld als een groot bedrijf de deuren moet sluiten of als de productie naar buiten de Europese Unie (EU) wordt verplaatst. Lidstaten kunnen ook een beroep doen op het fonds om werknemers bij te staan die ontslagen zijn als gevolg van de wereldwijde financiële en economische crisis, waardoor tussen het eerste kwartaal van 2008 en het eerste kwartaal van 2013 zowat 4,5 miljoen banen in Europa verloren gingen, voornamelijk in de bouwsector en de productie.

Sinds zijn lancering in 2007 is het EFG meermaals bijgestuurd. De hoofddoelstelling bleef wel onveranderd: **uitdrukken**

dat de EU solidair is met werknemers die getroffen zijn door massaontslagen als gevolg van verschuivende internationale handelspatronen. Door ontslagen werknemers, en met name laaggeschoolde en kansarme werkzoekenden, beter inzetbaar te maken helpt het fonds hen nieuwe professionele kansen te vinden.

Tot nu toe ontvingen zo'n 30000 begunstigen uit de hele EU financiële steun van het EFG, voor een totale waarde van bijna 135 miljoen EUR. Ongeveer de helft van de werknemers die zich aansloten bij EFG-initiatieven, vond een nieuwe baan of startte een eigen zaak. Er kwamen aanvragen uit een veertigtal uiteenlopende sectoren, zoals de automobielsector, de sector van elektronische apparatuur, de uitgeverwereld, de kleinhandel en de textielindustrie.

Het EFG, een speciaal instrument dat geen deel uitmaakt van het meerjarig financieel kader van de EU, beschikt over een jaarlijks budget van maximaal 150 miljoen EUR voor 2014-2020. Het ondersteunt voor een bepaalde periode een pakket van hulpmaatregelen op maat, zoals de gerichte zoektocht naar een nieuwe baan, outplacement en bij- of herscholing. Die maatregelen worden beheerd en uitgevoerd door nationale of regionale autoriteiten en zijn telkens een combinatie van projecten met een looptijd van maximaal twee jaar.

Het EFG financiert 60% van de kosten van projecten die ontslagen werknemers helpen een nieuwe baan te vinden of een eigen onderneming op te zetten. De lidstaten beheren de bijdragen van het EFG en de acties die eruit voortkomen.

In de regel kan alleen aanspraak worden gemaakt op het EFG als er door één werkgever (de leveranciers en afnemers meegerekend) meer dan 500 werknemers gedwongen worden ontslagen, of als meer dan 500 werknemers in een specifieke sector in een of

meerdere aangrenzende regio's worden ont-
slagen. Het fonds ondersteunt ook gebieden
die af te rekenen krijgen met sterke stijgin-
gen van het aantal jonge werkzoekenden.

Het EFG in cijfers

- Jaarlijkse maximale begroting van 150 miljoen EUR
- Bijna 120 aanvragen uit 20 EU-landen
- 492 miljoen EUR aangevraagd tus-
sen 2007 en eind 2013 om meer dan
106 000 mensen te helpen
- Aanvragen volgens criteria: crisis (64),
handel (53)
- Gemiddelde bijstand van het EFG per
werknemer in 2012: 8 670 EUR
(Europese Commissie, december 2013)

Nieuwe maatregelen als gevolg van de crisis

Na de economische crisis van 2008 nam
de werkgelegenheid in Europa sterk af. De
grootste dalingen deden zich voor in de pro-
ductie (4,5 miljoen banen), de bouwsector
(zo'n 3,7 miljoen), de landbouw (meer dan
één miljoen), de kleinhandel (zo'n 900 000)
en de openbare sector (zo'n 500 000).

Door deze economische achteruitgang wer-
den de regels van het oorspronkelijke EFG
(2007-2013) in 2009 aangepast. De bedoe-
ling was ook mensen te helpen die hun ont-
slag hadden gekregen als gevolg van de crisis,
door hen zo snel mogelijk weer aan het werk
te krijgen dankzij programma's als co-gefi-
nancierde opleiding en arbeidsbemiddeling.

Tot eind 2011 werd de medefinanciering van de
EU verhoogd van 50% naar 65%, als een speci-
aal „crisiscriterium” voor plotse massaontslagen.
Dit criterium had betrekking op „werknemers die
werden ontslagen als direct gevolg van de we-
reldwijde financiële en economische crisis”. Het
aantal aanvragen bij het EFG steeg vervolgens
exponentieel: van maar 15 tussen januari 2007
en april 2009 tot 79 aanvragen in de periode
mei 2009-december 2011. Tegen eind decem-
ber 2013 vielen de meeste aanvragen voor
steun van het EFG onder het crisiscriterium (64)
in tegenstelling tot het criterium „handel” (53).
Een gewijzigde vorm van het criterium is in het
fonds opgenomen voor de periode 2014-2020.

De grens om in aanmerking te komen voor
EFG-ondersteuning werd in 2009 perma-
nent verlaagd van 1 000 naar 500 ontslagen
werknemers in een sector, regio of bedrijf, en

de EFG-ondersteuning werd ook blijvend ver-
lengd van 12 naar 24 maanden.

De meerwaarde van het EFG

- Biedt EU-financiering die de snelle eco-
nomische veranderingen moet helpen
opvangen
- Gaat verder dan nationale steunmaatre-
gelen voor werknemers die getroffen zijn
door massaontslagen
- Verenigt betrokkenen en bundelt middelen
- Kan maatregelen financieren die inspelen
op specifieke behoeften, vaardigheden of
verwachtingen van werknemers

Hoe kan het EFG steun bieden?

EFG-financiering is bestemd voor wie zijn/
haar baan verloor bij grootschalige afvloei-
ingen. Het fonds komt niet tussen om be-
drijven van een faillissement te redden of te
helpen moderniseren of reorganiseren.

Het EFG kan projecten cofinancieren en steun
bieden bij maatregelen zoals **de zoektocht
naar een baan en carrièreadvies; onder-
wijs, bijscholing en herscholing; mentor-**

schap en coaching; ondernemerschap en het oprichten van bedrijven. Het kan ook voorzien in **scholings- en verhuistoelagen, verblijfsvergoedingen en soortgelijke steun.** Het EFG betaalt daarentegen niet voor sociale zekerheid in de vorm van pensioenen, werkloosheidsuitkeringen e.d.

Het EFG cofinanciert alleen actieve arbeidsmarktmaatregelen om ontslagen werknemers aan een nieuwe baan te helpen. Het kan ook de „implementerende activiteiten” van een lidstaat financieren, zoals voorbereidende activiteiten en informatie-, publiciteits- en controleactiviteiten voor het gebruik van de financiering. Als ze ondersteuningspakketten samenstellen, moeten lidstaten rekening houden met de achtergrond, de ervaring en het opleidingsniveau van werknemers, alsook met hun mobiliteit en de huidige/verwachte jobmogelijkheden in de betrokken regio's.

Aanvulling op andere EU-programma's

De financiële bijdragen van het EFG vormen een aanvulling op de steunmaatregelen die beschikbaar zijn voor begunstigden van EU-fondsen of andere EU-beleidslijnen of -programma's. Het EFG biedt mensen met name

eenmalige en in de tijd beperkte individuele steun die bestaat uit actieve arbeidsmarktmaatregelen om hun inzetbaarheid te verhogen en ervoor te zorgen dat ze snel opnieuw actief zijn op de arbeidsmarkt. Het EFG verschilt daarom van, en vormt een aanvulling op, het Europees Sociaal Fonds (ESF), dat — net als de Europese structuur- en investeringsfondsen in het algemeen — uitgaat van een strategisch langetermijnperspectief door middel van activiteiten als levenslang leren.

Afhankelijk van de regionale of nationale situatie kan het EFG worden gecombineerd met het ESF. In de Belgische provincies Limburg, West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen vulde het EFG federale en regionale fondsen evenals ESF-fondsen aan door ontslagen werknemers uit de textielsector opleidingen aan te bieden. In het Spaanse Galicië en Castilië-La Mancha richtte het EFG teams op die mensen individueel begeleiden, waardoor ontslagen werknemers gericht en flexibeler konden worden ondersteund dan onder het ESF mogelijk was geweest.

Wat is nieuw in het EFG voor 2014-2020?

Het EFG wordt voortgezet voor de looptijd van het meerjarig financieel kader van de EU van

1 januari 2014 tot 31 december 2020. Net als voorheen biedt het specifieke, eenmalige ondersteuning aan werknemers die werden ontslagen als gevolg van grote structurele veranderingen door de globalisering. Het zal ook lidstaten blijven helpen werkloosheid in dergelijke situaties aan te pakken.

De cofinanciering van de EU in het EFG werd in januari 2014 uitgebreid van 50% naar 60%. Het jaarlijkse maximale bedrag dat het EFG kan besteden, is daarentegen vastgelegd op 150 miljoen EUR, terwijl dat voordien 500 miljoen EUR bedroeg.

In het EFG voor 2014-2020 zijn enkele vernieuwende elementen opgenomen. Zo is het aantal **categorieën van werknemers die in aanmerking komen voor het fonds uitgebreid. Vanaf nu kunnen ook zelfstandigen, tijdelijke medewerkers en werknemers met een contract van bepaalde duur een beroep doen op het EFG.** Naast de globalisering behoren **globale financiële en economische crisissen nu ook tot de criteria die steunverlening mogelijk maken.**

Tot het einde van 2017 kunnen jongeren die geen onderwijs of opleiding volgen en geen werk hebben in regio's met een

hoge jeugdwerkloosheid bovendien **net zo profiteren van EFG-steun** als werknemers die in diezelfde regio's steun ontvangen.

Net als voorheen moeten lidstaten voor EFG-cofinanciering een „gecoördineerd pakket van individuele dienstverlening” samenstellen (met bijscholing en herscholing op maat, speciale in de tijd beperkte maatregelen zoals hulp bij de zoektocht naar een baan of mobiliteitstoelagen) om een specifieke doelgroep te helpen actief te blijven op de arbeidsmarkt en een nieuwe baan te vinden of een eigen zaak te beginnen. Speciale aandacht gaat daarbij naar de begeleiding van kansarme, oudere en jongere werkzoekenden.

De regels rond de criteria voor steunverlening, begunstigen en aanvragen die in aanmerking komen, maatregelen enz. worden vastgelegd in de EFG-verordening voor

2014-2020, die de oorspronkelijke wetgeving van 2006 intrekt.

Op weg naar een nieuwe baan: het EFG in werking

Na 25 jaar in de Spaanse textielsector werd **Jorge Bolufer** aan de deur gezet. Hij maakte gebruik van de beschikbare EFG-ondersteuning voor voormalige werknemers uit de textielsector in Valencia, die onder meer bestond uit een cursus ondernemerschap. In juni 2012 opende hij zijn eigen bakkerij in L'Alcúdia de Crespins. Twee jaar later heeft de heer Bolufer een bloeiende zaak uitgebouwd. „Ik sta elke dag om 5 uur op en de winkel is open van 7 uur 's morgens tot 's avonds. Als het nodig is, werk ik ook op zondag”, vertelt hij. „Maar dat is het waard. Ik ben trots dat ik deze uitdaging ben aangegaan om van mijn zaak een succes te maken.”

In oktober 2011 verloor **Thomas Phelan** zijn baan bij TalkTalk, als een van de 575 werknemers die in dienst waren bij het callcenter van het telecombedrijf in het Ierse Waterford. Hij richtte de Waterford TalkTalk Redundant Workers Association op en speelde een sleutelrol in de aanvraagprocedure voor EU-hulp in het kader van het EFG-programma.

Dat leidde tot een aantal activeringsmaatregelen. Zo werden mensen financieel ondersteund om opnieuw vol- of deeltijds te gaan studeren, met name voor een diploma in de farmaceutische wetenschappen aan het Waterford Institute of Technology plus het volgen van een schakelmodule naar een masterdiploma in dat vakgebied. De heer Phelan kreeg de „AIB Student of the Year Award 2013-2014” aan de School of Science als erkenning voor zijn eigen studietraject aan het instituut en zijn steun voor ex-collega's.

Meer dan 70% van de betrokken personeelsleden van TalkTalk genoot van uiteenlopende vormen van EFG-steun. Niet alleen konden velen hun vaardigheden aanscherpen dankzij onderwijs en opleiding, heel wat mensen startten uiteindelijk ook hun eigen zaak.

Overzicht van EFG-aanvragen tot 31 december 2013 (EFG-verordening 2007-2013)

per lidstaat en soort aanvraag (artikel 1 criteria)

Lidstaat	Art.1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Aantal aanvragen		Doelpubliek		Aangevraagde EFG-bijdragen in miljoen EUR	
BE	crisis	0	0	0	1	0	0	0	1	7	2834	6885	9,6	26,0
	handel	0	0	2	0	0	0	4	6		4051		16,4	
BG	crisis	0	0	1	0	0	0	0	1	1	643	643	1,1	1,1
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
CZ	crisis	0	0	0	1	0	0	0	1	1	460	460	0,3	0,3
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
DK	crisis	0	0	2	2	1	0	0	5	10	3600	6234	38,3	63,7
	handel	0	0	0	2	1	2	0	5		2634		25,4	
DE	crisis	0	0	0	1	1	0	0	2	7	1959	11349	12,7	44,8
	handel	1	0	2	0	0	1	1	5		9390		32,2	
IE	crisis	0	0	3	3	0	0	0	6	7	9835	10267	60,6	63,3
	handel	0	0	0	0	0	1	0	1		432		2,7	
EL	crisis	0	0	0	0	1	0	0	1	1	642	642	2,9	2,9
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
ES	crisis	0	0	2	3	4	0	0	9	19	7448	13736	20,6	46,9
	handel	0	3	0	2	1	1	3	10		6288		26,4	
FR	crisis	0	0	1	1	0	0	0	2	4	5671	8478	36,4	61,8
	handel	1	0	0	0	0	0	1	2		2807		25,4	
IT	crisis	0	0	0	0	6	0	0	6	12	4630	12741	18,7	59,5
	handel	3	1	0	0	0	2	0	6		8111		40,8	
LT	crisis	0	0	4	0	0	0	0	4	5	2413	3013	2,6	2,9
	handel	0	1	0	0	0	0	0	1		600		0,3	

Lidstaat	Art.1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Aantal aanvragen	Doelpubliek	Aangevraagde EFG-bijdragen in miljoen EUR			
MT	crisis	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	675	0,0	0,7
	handel	1	0	0	0	0	0	0	1		675		0,7	
NL	crisis	0	0	7	5	2	0	0	14	16	6921	8554	23,7	28,8
	handel	0	0	0	1	0	0	1	2		1633		5,1	
AT	crisis	0	0	1	1	2	0	0	4	7	1608	2202	22,8	32,5
	handel	0	0	0	1	1	0	1	3		594		9,6	
PL	crisis	0	0	0	3	0	0	0	3	5	979	1806	1,2	2,6
	handel	0	0	0	0	0	0	2	2		827		1,4	
PT	crisis	0	0	1	1	1	0	0	3	5	2245	4367	5,4	8,6
	handel	1	0	1	0	0	0	0	2		2122		3,3	
RO	crisis	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2416	0,0	6,5
	handel	0	0	0	0	1	1	0	2		2416		6,5	
SI	crisis	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2554	2554	2,2	2,2
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
FI	crisis	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	5634	0,0	17,2
	handel	1	0	0	0	0	1	1	3		5634		17,2	
SE	crisis	0	0	1	0	0	0	0	1	3	1500	3550	9,8	19,6
	handel	0	0	0	0	1	1	0	2		2050		9,8	
Totaal 20 LS	crisis	0	0	23	23	18	0	0	64	117	55942	106206	268,9	491,9
	handel	8	5	5	6	5	10	14	53		50264		223,0	

Het gaat hier mogelijk om afgeronde in plaats van exacte cijfers.

- De tabel geeft de situatie op 31.12.2013 weer.
- Een tijdelijke afwijking: het toepassingsgebied van het EFG wordt uitgebreid naar de wereldwijde financiële en economische crisis, en de cofinanciering van het EFG neemt toe tot 65% van de totale kosten, van toepassing op alle aanvragen ontvangen tussen 1 mei 2009 en 30 december 2011 (Verordening (EG) nr. 546/2009 die Verordening (EG) nr. 1927/2006 wijzigt (PB L 167 van 29.6.2009)).
- Een van deze ingediende aanvragen (EFG/2009/022 B5/Kremkovtsi) kwam niet in aanmerking (SEC(2010) 993 final van 30.5.2010).
- Elf gevallen zijn niet in de statistieken opgenomen omdat de aanvragende lidstaten ze hebben ingetrokken.
- Op 31.12.2013 hadden acht lidstaten nog geen aanvraag ingediend voor EFG-steun: Estland, Kroatië (dat pas op 1 juli 2013 bij de EU aansloot), Cyprus, Letland, Luxemburg, Hongarije, Slowakije en het Verenigd Koninkrijk.

De werkgelegenheid in Europa lijdt onder de impact van de globalisering en de wereldwijde financiële en economische crisis. Deze brochure gaat dieper in op het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG), dat mee steun financiert voor EU-burgers die hun job verloren toen een groot bedrijf de deuren sloot, op grote schaal personeel werd ontslagen of de productie in een sector naar buiten de EU werd verplaatst. Steunmaatregelen op maat, georganiseerd via regionale of nationale autoriteiten, helpen wie in aanmerking komt voor EFG-steun een nieuwe baan te vinden of een eigen onderneming op te zetten.

U kunt onze publicaties downloaden of u gratis abonneren via

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Wilt u regelmatig updates ontvangen over het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie? Teken dan in op de gratis e-nieuwsbrief „Sociaal Europa” via

<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

Publicatiebureau

Omslagfoto: iStockphoto

Voor elk gebruik of elke reproductie die niet valt onder het auteursrecht van de Europese Unie, dient rechtstreeks van de auteursrechthouder(s) toestemming te worden verkregen.

© Europese Unie, 2014

Overneming met bronvermelding toegestaan.

ISBN 978-92-79-39521-5 (pdf)

doi:10.2767/38181 (pdf)